

Zasavski udarnik

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA TRBOVLJE

Leto III.

TRBOVLJE, 1. septembra 1950.

Štev. 35.

Rudarji trboveljskih revirjev ob prevzemu rudnika lahko s ponosom pokažejo na nepregledno vrsto svojih bitk

V nedeljo bodo trboveljski rudarji prevzeli ključne svojega podjetja

Trboveljski rudarji bodo 3. septembra t. l. na slovesen način prevzeli v upravljanje svoj rudnik, ki je bil vse do leta 1945 v rokah domačih in tujih izkoriščevalcev. Zgodovina trboveljskega rudnika je tesno povezana z borbo, ki se izraža v številnih stvarkah ter nam potrjuje in dokazuje vso preteklost odločne borbe, da brez enotnosti, ki jo je pokazal trboveljski rudar, ne bi mogel tako uspešno vršiti borbe, da si osvoji človeka dostojno življenje in srečno bodočnost.

Samo 4 leta še, in trboveljski rudnik bo slavil 150. obletnico svojega obstoja. Prvič so pričeli kopati premog v Trbovljah leta 1804. Prvi rudarski podjetnik v Trbovljah je bil advokat Maurer iz Dunajskega Novega mesta. Ustanovljena je bila tedaj majhna rudarska družba, ki je najela iz Belgije nekega rudarskega mojstra, ki je imel nalogo, da uredi rudnik za pridobivanje premoga. Prvi premog, ki so ga nakopali, so uporabljali za žganje apna in opeke, vendar zaradi pomanjkanja komunikacij niso mogli razpečavati apna in opeke v večjih množinah; zaradi tega se je ta družba razpuščila ter je postal zopet edini lastnik rudnika Maurer. Do leta 1823 je rudnik počival dve leti, kasneje je pričela obratovati steklarna; v pečeh steklarne so uporabljali kosovni premog, drobnejši premog pa izsipali na jalovišče. Prava uporaba trboveljskega premoga se je pričela šele z letom 1847, ko so pričeli uporabljati premog za kurjavo. Po otvoritvi južne železnice so leta 1850 pričeli kupovati premog za kurjenje železniških lokomotiv. Produkcija premoga se je znatno povečala. Poleg prvotnega Maurerjevega

rudnika si je zagotovil v Trbovljah premogovne komplekse tudi montanski erar, ki je pričel pridobivati premog na posameznih mestih kraja Trbovlje in je obratoval do leta 1867. Rudnik je takrat prešel v last podjetja »Vodestollner Gewerkschaft«, ki se je takrat ustanovila. Leta 1873 je prešel rudnik Trbovlje v last Trboveljske premogokopne družbe, ki je imela svoj sedež na Dunaju. S tem, ko so trboveljski rudniki prešli v last enega samega podjetja, se je obratovanje razširilo na dnevnem kopu in v jami. Trboveljski rudnik je zavzemal med drugimi rudniki prvo mesto. Zgradili so razne rudniške naprave kot n. pr. separacijo, ozkotirno železnico, ki je vozila premog na postajo Trbovlje. Poleg rudnika so v letu 1876 v Trbovljah zgradili stranske industrije kot cementarno in pozneje opekarno. Z naraščajočo industrijo je naraslo tudi število delavstva. Izkoriščevalski kapitalizem bivše TPD je neusmiljeno izkoriščeval delavstvo, kar je dalo povod za prvo stavko v revirjih, ki se je začela v Zagorju 22. julija, v Trbovljah in Hrastniku pa 23. julija 1889. Teh dni se spominja proletariatski revirjev kot svojega prvega velikega bojnega nastopa, svoje prve velike stavke. Med rudarji revirjev je dalj časa vrel; to je čutilo tudi takratno vodstvo rudnika, in ker so se bali, da bi delavci ne imeli kakšnega tajnega povesitovanja, so napovedali obvezno delo. To je bila voda na razbeljeno železo. Ko so prišli v Zagorju v ponedeljek zjutraj nočni delavci iz jame, in bi morala nastopiti druga izmena, so se vsi skupaj uprli. Bilo jih je 700 — enega duha, enega srca; nihče ni šel na delo, dokler Trboveljska premogokopna družba ne ustreže zahtevam. Ravno tako se je zgodilo v rudniku Trbovlje, v Hrastniku in v trboveljski cementarni. Cisto razumljivo je bilo, da so se rudarji revirjev postavili po robu, kajti mezde in razmere delavcev niso bile več človeške. Kopači so služili 80 krajcarjev, drugi delavci pa po 60 krajcarjev. Delo je trajalo dnevno po 12 ur in sicer je moral vsak delavec delati teden dni 12 ur ponoči, drugi teden pa 12 ur podnevi. Kadar se je pa turnus menjaval, je moral rudar delati 24 ur. Ob vsem tem pa si je moral rudar od pihle mezde kupovati olje za luč, za kar je potrošil 10 krajcarjev dnevno, nekaj je vzela bratavska skladišnica, ostalo pa konsum, kjer je moral delavec kupovati staro in preležano blago in živež, ter konec tedna navadno ni dobil nobenega izplačila. Veliko nevoljo so vzbujale globe, ki so se odmerjale kar po 2 goldinarja. Delavci so od družbe zahtevali, da se mezde zvišajo za 20%, da smejo živež in blago kupovati drugod in še druge ugodnosti; glede na nizke plače delavcev te zahteve niso bile velike.

Prva stavka v revirjih se ni končala z uspehom, čeravno je trajala 4 tedne; vojska in žandarmerija, ki je v tem času preganjala rudarje, je odšla. Rudarji so šli na delo. Dosegli so edino, da so jim povišali mezde za 12%, veliko število rudarjev pa je bilo obsojenih pred okrožnim sodiščem v Celju. Od 46 Trboveljčanov je bilo

oproščenih 6, obsojenih pa 25 na po tri dni zapora, 8 po osem dni, 5 po en teden, 2 po dva tedna.

Da bi takratna oblast pokazala svetlo, da je v Trbovljah vse pri starem, in da so rudarji zopet pohlevni in pokorni ter voljni trpeti, so 17. avgusta 1889 na predvečer rojstnega dne cesarja Franc Jožefa I. priredili v Trbovljah baklado z vojaško in rudarsko godbo. Udeležilo se je je 200 knapov vsi z jamskimi svetilkami. Vse udeležence so nato povabili na pogostitev v rudniško restavracijo, naslednji dan pa so bili vsi delavci povabljeni k slavnostni maši in patriotični pridigi. Tako se je torej končala prva stavka trboveljskih rudarjev, ki se je nekateri še danes živo spominjajo, ko jim ni treba več uprizarjati štrajkov, marveč se pripravljajo, da slovesno prevzamejo rudnik v upravljanje. Dve in pol leti pozneje, v januarju 1892, se je vršila druga stavka, končala pa se je tako, da so večje število delavcev odpustili, vodje stavk pa kaznovali.

Proizvodnja premoga na rudniku Trbovlje se je vedno večala in izpopolnjevale tehnične naprave. Leta 1905 so na rudniku Trbovlje zgradili ob nekdanji glažuti, oz. trboveljskem potoku električno centralo s tremi generatorji skupno 2000 kW. Z elektrifikacijo rudnika se je pričela nadaljnja modernizacija in racionalizacija rudnika. Do takrat so na rudniku Trbovlje zasipavali v rudniških jamah izkopane praznine na roko. Po zgraditvi elektrarne pa so uvedli mehanizirano zasipavanje jam in sicer s savsko vodo. S tem so mnogo pridobili na času, kar je imelo za posledico znaten porast produkcije premoga. Leta 1910 je bila zgrajena ob Savi velika moderna separacija, iz katere je bilo mogoče nakladati premog neposredno v vagon. Modernizacija, mehanizacija in racionalizacija rudnika, uvedba obratovanja z električnimi bagerji na dnevnih kopih Dobrni-Neži je terjala graditev nove večje električne centrale. Zgradili so jo v letih 1913-1915 ob Savi, kjer obratuje še danes.

Ogromne so bile spremembe v obratovanju rudnika, vendar je njegov celoten razvoj tesno povezan z borbo rudarjev za svoje pravice. Ob prvi stavki leta 1889 rudarji še niso imeli svoje organizacije, vendar, so izkušnje iz prve stavke krepile misel, da je delavstvu potrebna samostojna organizacija, če si hoče izboljšati svoj položaj. Kmalu nato se je v Trbovljah, kakor tudi po drugih revirjih, ustanovila prva rudarska organizacija. Prvotno ni dosegla posebnih uspehov, zvišanje mezd je bilo nezadostno in tudi ravnanje z delavci se je le malo izboljšalo. V Trbovljah je štela podružnica izobraževalnega društva ob koncu prve-

ga leta 1621 članov. To število nam dokazuje pripravljenost rudarjev za boj. Uvod je bila druga stavka, ki je izbruhnila v Trbovljah leta 1891 na praznik sv. Barbare. Nekaj rudarjev je bilo odpuščenih, nakar je del rudarjev stopil v stavko z zahtevo, naj podjetje odpust prekliche. Organizacija je divjo stavko ustavila in že pripravila resnejšo akcijo, ki je bila izvedena v januarju 1892. Podjetje in oblast, ki so jih prejšnje stavke presemetile, so se za to stavko temeljito pripravili. Uvedeno je bilo izjemno stanje, na stotine rudarjev je bilo zaprtih, izgnanih in odgnanih, njihove družine pa so vrgli na cesto. Po treh tednih je stavka propadla. Organizacija je bila uničena, seveda le začasno. Čeravno je stavka propadla, ni bila brez uspeha; naučila je rudarje organizirane akcije in pokazala, da je treba v boju enotnosti in da je treba zdržati do kraja. Dala je važne izkušnje za bodoče boje. Tretja stavka, ki se je vršila v maju 1900 v Trbovljah, ni bila mezdnega značaja. Rudarji so iz protesta proti odpustu nekega namješčenca rudniškega konzuma poslali delegacijo k ravnatelju, hkrati pa se je zbralo preko 1000 rudarjev pred njegovo pisarno. Ker ni ravnatelj ugodil njihovim zahtevam, so rudarji ustavili delo in tudi uspeli v stavki s svojo zahtevo. Četrta stavka, ki se je vršila v jeseni 1903, sodi med velike stavke. Po 14 dneh se je TPD udala in privolila v 5% povišanje mezd. V letu 1904 se je ustanovila enotna Unija rudarjev za vso Avstrijo, število organiziranih je hitro naraslo. Leto dni kasneje je bilo v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku organiziranih okrog 2000 rudarjev. Zadnja stavka, ki je bila pred svetovno vojno, ni bila več popolnoma enotna, ker so se, kakor tudi drugod, pojavile v slovenskem delavskem gibanju močne oportunistične struje, ki so svarile delavstvo pred odkritimi boji proti kapitalizmu in mišle, da bo delavski razred brez posebne borbe dosegel svoje cilje. To nam dokazuje peta stavka, kjer so oportunisti zadržali zagorske rudarje, da se niso pridružili trboveljskim in hrastniškim rudarjem. Stavka, ki je trajala od 22. januarja do 6. februarja 1906, je propadla, pokazala pa je neenotnost delavstva. Število organiziranih rudarjev je padlo v Trbovljah in Hrastniku na 28.

V času prve svetovne vojne so nastopili za rudarje težki časi. Prvič so se slovenski rudarji 20. in 21. julija 1919 pridružili dvodnevnim političnim protestnim stavki zoper napad na socialistično Madžarsko. V jeseni leta 1919, ob prvi rudarski stavki po svetovni vojni, se je zopet pokazala neenotnost delavstva po krivdi socialno-demokratskih voditeljev, ki so zdemolirali močno delavsko akcijo. Rdeče Trbovlje so bile takrat najhujši trn v peti slovenske gospode. Voditelj doktor Ivan Tavčar je za novo leto 1920 javno predložil, naj uvede oblast poseben preki sod proti štrajkom. V veliki stavki v letu 1920, kjer so rudarji pokazali veliko solidarnost z že-

Najboljši udarniki, izvoljeni v delovni svet rudnikov Trbovlje.

lezničarji, se je v 10 dni trajajoči stavki pokazala vsa tedanja moč trboveljskih rudarjev. Takrat so se slovenski rudarji združili v močni Zvezi rudarskih delavcev Jugoslavije. Ta organizacija je osvojila veliko zmago v stavki, ki se je začela 17. decembra 1920 in je trajala 25 dni. Doseženo je bilo znatno povišanje mezd. Pokazala pa je vso silo in udarnost enotnega delavstva. V Trbovljah je štela Zveza rudarjev 2700 članov, v Zagorju 800 in v Hrastniku 600. Z »Obznanom« pa je bila Zveza razpuščena. Ko se je Zveza rudarjev leta 1922 obnovila, je v 6 dnevni stavki v avgustu 1922 prinesla rudarjem ponovno veliko zvišanje mezd. Prvi uspehi, ki so jih rudarji dosegli z enotnim nastopom, so bili pobuda za nadaljnjo borbo. V času

okrog 20. julija 1923 je bila izvršena največja stavka po času, obsegu in ostro, hkrati pa se je končala z največjim porazom. Oporočniki so bili zopet tisti, ki so zlomili enotnost in vnesli v rudarske vrste razdvojenost. Čeravno se je stavka 6 tednov dobro držala, so trboveljski rudarji po 8. tednih zaradi gladovanja, terorja in nezaupanja v uspeh, ki so ga zasejali predvsem oportunistični nasprotniki stavke, popustili. Po 59 dneh neuspele stavke so se rudarji v Zagorju in Hrastniku kompaktno vrnili na delo. Organizacija Zveze rudarjev se je znatno zmanjšala v članstvu, toda predno se je utegnila po stavki zopet obnoviti, je bila po spopadu z orjunaši in rudarji v Trbovljah 1. junija 1924 razpuščena.

da se stavka čimprej likvidira, in so je tudi končala samo z delnim uspehom. Gladovne stavke v letu 1934 so bile stavke večjega značaja in so se tukaj zopet izkazali reformisti, ki so odigrali svojo vlogo tudi pri posled-

la, na sestanku predstavnikov obeh strani 12. decembra pa ponudila 6 odstotno zvišanje mezd, medtem ko so rudarji zahtevali in pričakovali 20 do 25% zvišanje. Po sporazumu s predstavniki TPD je bilo mogoče le 8% zvišanje. Poslednja stavka rudarjev trboveljskega revirja v letu 1939 ni uspela zaradi popustljivega stališča predstavnikov krščansko socialistične Jugoslovanske strokovne zveze in narodne strokovne zveze, ki so se najprej branili podpisati ta sporazum, češ da je treba najprej poročati delavstvu, nato pa so tudi oni podpisali. Ta stavka je bila poslednja pred pričetkom narodnoosvobodilne borbe narodov Jugoslavije ter nosi v sebi pečat velike revolucionarne borbe trboveljskih rudarjev, ki so se pod vodstvom svoje Partije in najboljših borcev borili za izboljšanje svojega življenja. Imena Franceta Fakina, Tončka Čečevca, Salamona, Kečeta, Alojza Hohkrauta in še drugih, ki so dali svoje življenje v teku narodnoosvobodilne borbe, ter še danes živeči najvišji predstavniki Partije in ljudske oblasti, ki so usmerjali revolucionarno borbo v revirjih, kot je to n. pr. sekretar CK KPS tov. Miha Marinko, tovarišica Lidija Šentjurčeva, tov. Sergej Kraigher in še drugi, dajejo svetle perspektive trboveljskim rudarjem, ki si danes po zmagi nad tujimi in domačimi zatiraleci gradijo z vsemi svojimi silami svoj socialistični dom.

Zagorišek Anton

nji stavki rudarjev črnih revirjev. Dne 22. novembra 1939 so strokovne organizacije predložile TPD zahteve za zvišanje mezd. Premogokopna družba je najprej pogajanja odkloni-

Tudi trboveljski rudar je doprinesel svoj delež k zmagi nad okupatorjem

Trboveljski rudarji so preživeli med okupacijo rudnika Trbovlje po nemški zasedbi leta 1941 težke čase. Fašistična Nemčija je potrebovala za vojno velike zaloge premoga. Primanjkovalo ji je ljudi in rudarjev, hotela pa je pridobiti vseeno ob manjšem številu ljudi isto dnevno produkcijo. Segla je po nedovoljenem, nerudarskem sredstvu. Začela je v trboveljskih jamah z ropanjem premoga. Odkopni kraji v jami, ki niso dali zadosti premoga in so terjali višje odkopne stroške, so se opuščali in zasipali. Odkopaval se je premog le na najlepših odkopnih krajih v jami. Rudnik je zaradi tega ropanja v jami, zlasti pa še po množičnem odhodu rudarjev v partizane, kamor je odšlo meseca septembra 1944 polovica trboveljskih rudarjev, silno trpel. Po zlomu fašistične Nemčije in izgonu okupatorja iz naše države leta 1945 so naši trboveljski rudarji, ki so se vračali iz narodnoosvobodilne borbe v Trbovlje, našli svoj rudnik v silno žalostnem stanju. Mesece, da, leta je trajalo, da so trboveljski rudarji z nadčloveškimi napori dvignili rudnik zopet na svojo višino. Rudarji, ki so razumeli, da je premog važen za našo industrijo, so svoje planske naloge redno izvrševali, zato so tudi dobili dvakrat najvišje priznanje kot najboljši kolektiv rudarske stroke v Jugoslaviji, bili dvakrat pohvaljeni in sprejemajo sedaj ob priliki prevzema rudnika že tretje priznanje kot eden izmed najboljših kolektivov rudarske stroke v naši državi. V letu 1948—1950 se je trboveljskim rudarjem in njihovem vztrajnem delu ob strokovnjakem vodstvu

rudnika posrečilo, da so dvignili produkcijo premoga, kar je brez dvoma tudi zasluga Partijske in sindikalne organizacije, ki sta pravilno usmerjali vse delo.

V poletju, ob koncu meseca avgusta, ko pišemo te vrstice, so trboveljski rudarji ponosni, saj so polletni plan rudnika izvršili in presegli za 2,7% in v tem mesecu dnevno izpolnjujejo svoje planske naloge in jih presegajo. Zaveat trboveljskih rudarjev se izraža v doseganju planskih nalog, pri čemer imajo ogromno zaslugo udarniki ter pobudniki za višjo storilnost dela, kot so to Anton Zagorišek, Petek, Klemen in drugi. 2217 udarnikov je bilo proglašanih v letu 1949 in 1950, samo v letošnjem letu pa 1483 udarnikov. Številni udarniki in preseganje planskih nalog — to je odgovor vsem tistim, ki so proti izgradnji socializma pri nas! To so dokazali tudi trboveljski rudarji dne 29. avgusta t. l., ko so si izvolili delavski svet in se jim bodo dne 3. septembra 1950 izpolnile stoletne sanje: borbena in revolucionarno geslo naše Partije »Tovarne in rudnike delavcem!« To niso več sanje, temveč resnica, zato bo za trboveljske rudarje 3. september 1950 v zgodovini rudnika Trbovlje najslavnejši dan: tega dne bodo trboveljski rudarji prevzeli vodstvo rudnika v svoje roke! S tem dnem bo trboveljski rudar doživel uresničenje velikega socialističnega gesla, t. j., da sodi vodstvo tovarne ali rudnika v roke tistega, ki dela. — Trboveljski rudarji bodo pokazali, da znajo ne samo premog kopati, marveč svoj rudnik tudi voditi.

Trboveljski rudarji so 29. avgusta izvolili delavski svet

Za zgodovinski dan 29. avgusta 1950, ko so si trboveljski rudarji izvolili delavski svet, so se temeljito pripravili. Volišča so bila lepo okrašena ter so bile volitve do 3. ure popoldne po vseh obratih 98% zaključene, na nekaterih obratih, kot n. pr. elektroobrat in strojni obrat, dečje jasli, uprava rudnika pa že do 8. ure zjutraj.

V čast volitev se je vršila v ponedeljek zvečer ob 7. uri v Delavskem domu slovesna akademija s kulturnim programom. Referat o pomenu volitev in zgodovinskega dne, ko so trboveljski rudarji pripravljali na prevzem rudnika, je imel predsednik rudarske podružnice tovariš Bregar Jože. — V ponedeljek so pričeli rudarji Trbovlje tudi s tekmovanjem, ki so ga napovedali v čast prevzema rudnika rudarjem

v Zagorju in Hrastniku. Dne 29. avgusta je bila dosežena dnevna produkcija osnovni plan s 141,8%, operativni pa s 135,1%. Do 28. avgusta je rudnik Trbovlje dosegel mesečni operativni plan proizvodnje s 117,4%.

V delavski svet je bilo izvoljenih 93 najboljših delavcev in uslužbencev, med njimi 9 udarnikov, ki delajo že za drugo petletko, to so: Anton Zagorišek, 13 kratni udarnik, nosilec reda dela I. stopnje, Mrak Anton, Klemen Jože, Erjavec Franc, Hribar Feliks, Petek Alojz, Pavšek Viktor, Korinik Karel in Dornik Matija, ki vsi že delajo za drugo petletko. — Novoizvoljeni delavski svet se bo sestel 1. septembra 1950, da izvoli upravni odbor, v nedeljo 3. septembra 1950 pa bo slovesna predaja rudnika.

Delovanje TPD v času predaprilske Jugoslavije

Položaj TPD v stari Jugoslaviji je bil nad vse ugoden in to vse do tedaj, dokler država ni začela izkoriščati svojih rudnikov in sama kriti svojih potreb, ki so bile zlasti velike za železniški promet. Rudniki v južnih pokrajinah naše države so dobili po vladajoči čaršiji privilegiran položaj in to na račun TPD, ki je morala nujno zaleti v krizo. Mezde delavstva so

vedno manjše, vedno več delavstva je bilo brezposelnega, kar pa je bilo za poslenih, so delali samo po par dni v tednu. Dobički pa so ostali nedotaknjeni. Veliko število rudarjev, ki niso imeli kruha, je iskalo zaslужka v Franciji, Belgiji in drugod. Plače rudarjev po prvi svetovni vojni so bile zelo skromne. Za primer naj služi »plačilni lista 4 članske družine, najvišje plačilne kategorije kopača, za polovico meseca maja 1934:

— Sihtov z dnevnim zaslužkom po 38 dinarjev + doklade = 288 din skupaj; odbitki: davek, pokojninska blagajna, bolniška blagajna, delavska zbornica, živila in konsum, uporaba orodja, razsvetljava, godba in drugo — skupaj 238 din.

Cisti ostanek, reči in piši 49 din. To nas postavlja pred vprašanje, kako je mogel rudar preživeti 4 člansko družino pol meseca z 49 dinarji. Ali ni imel človek nikakršnih drugih potreb, kakor prehrano? Kje je obleka, obutev itd.? da niti ne govorimo o razvedrilu, ki ga mora imeti človek. Samo stanovanjske razmere našega rudarja so bile verna slika njegove bede in siromaštva. Vsega tega še do danes nismo mogli rešiti, čeravno se je zgradilo že veliko stanovanj, kar je bila že zaigrana in zavožena stvar, ko je bil rudnik Trbovlje še pod upravo TPD. Rudarji so imeli temna bivališča, kjer se je odigravala javnosti nevidna tragika življenja našega rudarja. V teh brlogih se je odvijalo vse človeka nevredno življenje rudarske družine. Zatorej ni čuda, da je iskal trboveljski rudar izhoda v raznih stavkah, da se reši pekla. Vodstvo socialistične stranke temu revolucionarnemu prizadevanju rudarja ni bilo doraslo, toda delavstvo revirjev je v številnih stavkah odgovarjalo na izkoriščanje kapitalistov na ta način, da se je uprlo pod vodstvom Partije, da si izvojuje boljše življenjske razmere.

Korinik Karel

se nenehno zniževale, delavstvo pa je bilo vrženo na cesto. Nastane vprašanje, ali je bila ta kriza tudi za kapitalistično TPD usodna? — Odločno lahko odgovorimo: ne! Pod masko te krize si je družba znala očuvati dobičke in jih celo znatno zvišala. Pri znižanju mezd, ki niso bile v razmerju z proizvajalnimi stroški, je družba samo na mezdah prihranila kar 15 milijonov 180.000 dinarjev. Če se prišteje k temu neprimerno nizko ceno jamskega lesa, so v tej krizi dobički še bolj porasli. Ves ta dobiček je šel na račun znižanja rudarskih plač in na račun večje storitve rudarjev. Pod masko krize so bile delavske mezde

Stavke 1934. leta so v zgodovini trboveljskega rudnika velika napredna stvar

Po letu 1929 je nastala velika kriza in v tej krizi so bili prizadeti tudi trboveljski rudarji. Med naše rudarje je prišlo sedem in še več suhih let. Prišli so dnevi, meseci, leta največjega trpljenja, pomanjkanja in gladi. Organizacija je oslabela, njena aktivnost pa je padla skoraj na nič. Našli so se ljudje Arhovega kova, ki so demoralizirali rudarje, da so postali brezbržni za borbo. Toda iz te sive brezupnosti je v letu 1933 nastalo močno gibanje rudarskih žen, ki so ustavile rudnik, zavzele trboveljske ulice in pokazale reakcijo, da so borbene energije revirjev neuničljive celo tedaj, ko jih pusti na cedilu tudi njihova lastna organizacija. Akcija žena trboveljskega rudnika je dala jasen znak za organizacijo, da je treba nekaj ukreniti in pripraviti boj, da se rudarji vsaj deloma rešijo brezupnega položaja. Zavedni delavci so pod vodstvom Partije predlagali enoten nastop za skupno akcijo v borbi proti Trboveljski premogokopni družbi. Tako se je zgodilo, ker takratni voditelji organizacije niso pristali na to, da je leta 1934 prišlo mimo organizacije do stavk rudarjev vseh trboveljskih revirjev, globoko pod zemljo,

globoko v rovih, ki so jih rudarji zasedli. Obe stavki sta pokazali mogočno enotnost delavstva vseh političnih strank. Gladovna stavka, ki je v zgodovini revolucionarnega boja trbovelj-

Petek Alojz

skih revirjev svetla točka, je pokazala silno moč rudarjev, ki je nobena sila ne more zlomiti. Vendar organizaciji rudarjev, ki so jo vodili socialni demokrati, ni bilo do tega, da se borba uspešno izvrši, marveč so se trudili

Delavci steklarne Hrastnik sedaj sami upravljajo tovarno

**V nedeljo so prevzeli ključne svojega podjetja
in hkrati so prejeli prehodno zastavo
LR Slovenije**

V časih predaprilske Jugoslavije, ko so se naši delavci borili proti kapitalističnemu izkoriščanju, so bila v steklarni Hrastnik zborovanja delavcev za izboljšanje njihovega položaja. To je bilo leta 1938. Takrat je lastnik steklarne Abel dejal: »Vi delavci, komunisti in socialisti, bi radi imeli tovarne v svojih rokah, vendar o tem ne sanjajte, ker tega ne boste nikdar dočakali!«

Od tedaj je minulo 12 let. Narodnoosvobodilna borba ter borba naše Partije je omogočila delavskemu razredu v Jugoslaviji, da se danes široko po državi uresničuje velika revolucionarna zamisel marksizma, ki je postala v naši socialistični Jugoslaviji dejstvo. Tudi delavci in uslužbenci steklarne so v nedeljo, 27. avgusta t. l. na slovesen način prevzeli tovarno v svoje roke.

Na dan pred tem zgodovinskem dogodkom so se s tekmovanjem v delu pripravili na prevzem podjetja. Tako so v soboto 26. avgusta izvršili svoj dnevni plan s 128 %; najbolje delovne uspehe so dosegli ta dan brigada Smodiča Julija s presežkom norme za 70 %, brigada Stoklasa Ivana s 53 % prekoračenjem norme ter brigada Oprešnika Antona, ki je normo presegla za 50 %.

Delavski svet so izvolili že meseca januarja s 60 člani, upravni odbor pa so si izbrali 22. avgusta t. l. V upravni odbor so delavci izvolili najboljše borce za izgradnjo socializma in sicer za predsednika Matka Franca, večkratnega udarnika, Sihurja Antona, 15kratnega udarnika ter odlikovanca z redom dela III. stopnje, Pivca Jožeta, 12kratnega udarnika, Veleja Jožeta, racionalizatorja in novatorja, odlikovanca Ruglja Jožeta, večkratnega udarnika, inž. Birsu Eda in Radeja Stanka.

Na dan prevzema tovarne so se zbrali delavci in uslužbenci steklarne v prostorni dvorani nove, še ne dograjenе tovarne. Na častni tribunali so zavzeli prostore člani upravnega odbora. Po odigranju himne je spregovoril predsednik delavskega sveta tov. Smodič Julij, ki je poudaril pomen zgodovinskega dne za celoten kolektiv steklarne. Pozdravil je številne goste, med njimi ministra vlade LRS tovariša Dolinška Toneta, člana GO ZSS tov. Albrehta Romana, zastopnike okrajnega komiteja KPS Trbovlje in še druge številne predstavnike.

Prvi je spregovoril direktor tovarne, tov. Klanjšek Jože, ki je orisal borbo delovnega kolektiva in zgodovino tovarne. Omenil je stavke v letih 1924, 1928 in 1938, v katerih so delavci steklarne uspeli le delno. — Ob osvoboditvi leta 1945. je bila tovarna porušena, vendar je kolektiv uspelo v nekaj mesecih usposobiti tovarno za obratovanje. V borbi za izvrševanje planskih nalog imajo zasluge številni udarniki, ki jih je bilo letos razglašeno 752. Kolektiv si je tudi dvakrat priboril zvezno prehodno zastavo in je bil dvakrat pohvaljen. Vse to je za sluga celotnega kolektiva in dobre povezave partijske in sindikalne organizacije z upravo podjetja.

V prvem polletju letošnjega leta je kolektiv izvršil plan s 106,4 % in sicer januarja 111,7 %, februarja 108,5 %, marca 111,9 %, aprila 106,2 %, maja 105,1 %, junija pa 99,9 %. V poletnih mesecih je bilo delo silno težko, zlasti v juliju, ko je vladala velika vročina ter so imeli na posameznih delovnih mestih do 65° C vročine. V zvezi s tem je tudi v juliju zaslužilo častni naslov udarnikov 72 tovarišev in tovarišic, ki so presegli normo za 20 %.

Minister vlade LRS tov. Dolinšek Tone je nato izročil ključne tovarne predsedniku delavskega sveta tovarišu Smodiču Juliju, ki je obljubil, da bo vestno izvrševal vse svoje naloge. To-

variš minister je nato čestital kolektivu k zgodovinskemu dnevu ter ob tej priložnosti izročil zaslužnemu kolektivu steklarne zastavo Vlade LRS ter nagrado v znesku 220.000 din. — Zastavo je prevzel večkratni udarnik Jugovar Riko, ki je ob tej priložnosti napovedal tekmovanje za drugo polletje kolektivu steklarne Roguška Slatina in Straža s sledečimi točkami: 1. izvršili bomo plan proizvodnje po količini s 103 %, po vrednosti s 103 %, po asortimentu pa 100 %; 2. znižali bomo lom stekla za 2 %; 3. izvršili plan strokovnega kadra 100 %; 4. izboljšali kakovost proizvodnje za 10 %; 5. izvršili 100odstotno vse obveze z drugimi podjetji; 6. izboljšali delovno disciplino in zajeli 65 % članov delovnega kolektiva v fizikalno ter kulturno, prosvetno in politično delo.

K zgodovinskemu dnevu steklarne Hrastnik so čestitali še tov. Albreht Roman, član GO ZSS, ki je zlasti poudaril važnost dela sindikalne organizacije, v imenu IO OLO Trbovlje je pozdravil sestanek tov. Jakopič Maks, v imenu okrajnega komiteja KPS Tr-

bovlje tov. Suštar Stane ter predsednik Republiškega odbora kemične industrije tov. Plazar Franc.

Po govorih gostov je sledila razglasitev udarnikov, ki jih je bilo 73. Med njimi je Sketako Avgust 17kratni udarnik, Sihur Anton, Martini Peter in Hudi Alojz II 15kratni udarniki.

Pri proslavi tega zgodovinskega dne je sodelovala godba steklarne ter pevski zbor SKUD »Aleš Kapla«. — Ob zaključku proslave so bile poslano pozdravne resolucije CK KPS in GO ZSJ, nakar je godba zaigrala Internacionalno.

Vsi so se nato zbrali pred vhomom v novi del tovarne, kjer so odierili spominsko ploščo z imeni članov prvega upravnega odbora steklarne. Plošča je vzidana v stebel, ki je bil prvi postavljen, ko so pričeli zidati novo tovarno. — Popoldne se je vsil na športnem igrišču ob Savi koncert in nogometni brizoturnir.

Tako so delavci in uslužbenci steklarne Hrastnik na slovesen način prevzeli tovarno v svoje upravljanje in kot prvi v trboveljskem okraju uresničili zgodovinsko in revolucionarno geslo naše Partije: »Tovarne naj postanejo last delavcev!«

Po sto letih kemične tovarne v Hrastniku so delavci postali njeni lastniki

Dne 24. t. m. je delovni kolektiv kemične tovarne Hrastnik praznoval svoj veliki dan; sto let je preteklo, odkar obstoji ta tovarna, ki je bila vse do osvoboditve leta 1945. last kapitalistične družbe, — in sedaj je volil kolektiv tovarne iz svoje srede v delavske svete najboljše borce za boljše življenje.

Ob dveh popoldne se je ostro oglašala tovarniška sirena, kot bi hotela v velikem ropotu in hrupu prepričati vse. Tovarna je za hip prenehala s delom; vsi so kot en moč hiteli v novourejeno sindikalno dvorano, vsi veseli in srečni, z zavestjo, da bodo volili svojo delavsko skupščino, ki naj bi v bodoče vodila tovarno, ki je bila pred nekaj leti še last kapitalistov. Se nikdar doslej ni bilo delavstvo kemične tovarne tako strnjeno; veseli so šepetali med seboj o kandidatih, ki jih prav vsi dobro poznajo kot najboljše borce svoje tovarne, saj so jim z volitvami dali zaupnico za velike odgovorne naloge.

Po daljši tišini se je oglašil k besedi dolgoletni delavec-kurjač tovariš Krogelj, ki ga je 35letno delo v kemični tovarni izerpalo, ter dejal: »Ni sem se nadejal, da bom dočakal ta veliki dan. Zdi se mi, da je zgodovina naše tovarne pravo ogledalo kapitalistične družbe. Se so vidni v njej ostanki tega sistema. Ravno v letošnjem letu bomo praznovali 100letnico njenega obstoja. — Tovariši! Vsem je še v spominu leto 1912, ko je obrat »Amoniak« moral prenehati s delom zaradi podražitve surovin, ki je nastala tedaj. Iz tega obrata, ki je bilo v njem zaposlenih največ delavcev, je odšlo veliko število naših delavcev v tujino, v Nemčijo in Francijo samo zato, da prežive sebe in družino. Domača zemlja jim ni mogla več dati kruha. Leto 1918 je pomenilo za nas nove borbe s kapitalisti, vendar je zavest v delavstvu rasla in nas krepila čedalje bolj. V letu 1921 smo doživeli prvi štrajk, ki smo ga zdržali in z njo dokazali svojo enotnost. Svetovna

Trboveljski rudarji se pripravljajo na slovesen prevzem svojega rudnika

Trboveljski rudarji so na svojih zborovanjih sklenili, da bodo prevzeli svoj rudnik v upravo slovesno in praznično. Slavnostni dan prevzema bo v nedeljo 3. septembra 1950.

Da počastijo ta zgodovinski dan rudnika in kraja Trbovlje, so trboveljski rudarji napovedali petdnevno tekmovanje v delu in produkciji med obrati trboveljskega rudnika ter tekmovanje obema ostalima zasavskima rudnikoma Zagorje in Hrastnik.

Tekmovali bodo, kateri rudnik ali obrat bo dosegel v teh dneh višjo proizvodnjo, kateri obrat ali rudnik bo imel večji odkupni in jamski učinek, kdo bo najbolj znižal svoje produkcijske stroške, znižal število neupravičenih izostankov, nadalje kdo bo najlepše okrasil obratne prostore in kateri obrat bo imel na proslavi prevzema rudnika največje udeležbo.

Tekmovanje bo trajalo od 29. avgusta do 3. septembra t. l.

Volitve v delavski svet so se izvršile na rudniku Trbovlje v torek 29. avgusta. Delavski svet ima svoje prvo zasedanje danes 1. septembra t. l., kjer si bo izvolil svojega predsednika,

izvolil pa tudi upravni odbor rudnika.

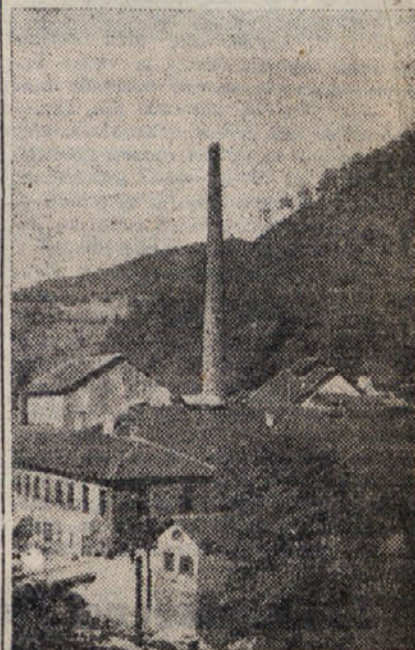
Na večer pred volitvami v delavski svet in sicer v ponedeljek 28. avgusta t. l. je bila v Delavskem domu slavnostna akademija v počastitev volitev v delavski svet, v soboto, 2. septembra t. l. zvečer pa bo na čast prevzema rudnika koncert delavske godbe pred rudniško restavracijo v Trbovljah.

Na dan prevzema rudnika v nedeljo 3. septembra t. l. bo ob 5. uri zjutraj budnica trboveljske rudarske godbe, nato pa koncert.

V nedeljo 3. septembra zjutraj se bodo zbrali vsi rudarji pred upravo rudnika, ob 9. dopoldne pa bo, trboveljski rudarji slovesno prevzeli rudnik v svoje roke.

Ob tej slavnostni priložnosti bodo rudarji rudnika Trbovlje prevzeli prehodno zastavo za uspehe v prvem polletju letošnjega leta. Med slavnostnim prevzemom rudnika, kjer bo svirala trboveljska delavska godba, bodo prispele v Trbovlje delegacije, prav tako tudi štafeta s Cebinovega, male gorke vasice nad Trbovljami, kjer se je leta 1937. ustanovila Komunistična partija Slovenije. Novi upravni odbor

kriza pa je zajela tudi delavce naše tovarne, kjer je bilo odpuščenih mnogo delavcev, ki so z vsemi ostalimi zaposlenimi delavci vred stradali. Leta 1936. so se razmere nekoliko izboljšale, vendar smo životalili še v naprej, človeka dostojnega življenja pa nikoli nismo imeli. — Tovariši! Ko

volimo danes delavski svet, smo prepričani, da bo ta dogodek dvignil v slehernem našem delavcu še večjo delovno zavest in disciplino kot do sedaj. Sele sedaj se bomo zavedali, da smo lastniki te tovarne mi vsi skupaj. Delali bomo s polno zavestjo, da s svojim delom ustvarjamo sebi in svojim potomcem boljše in srečnejše življenje, kot smo ga imeli mi in naši predniki.

Nato je predsednik sindikalne podružnice v vznesenih besedah poročal o pomenu in nalogah volitev v delavski svet.

Novoizvoljeni delavski svet tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku sestavljajo sledeči tovariši: dvakratni udarnik Alojz Centrih, Marija Camar, Ivan Hiti, racionalizator Franc Gačnik, Alojz Gorjup, Vlado Gorjup, večkratni racionalizator Mirko Grešak, dvakratni udarnik Everist Halen, ing. Vojko Knop, udarnik Dani Kovač, Jože Kragelj, udarnik Anton Majes, Frido Mlinar, Franc Rus, Hubert Plaznik, Jože Podmenik, trikratni udarnik Slavko Speglič, Franc Kovač, Vlado Redemšek, Franc Simerl I., trikratna udarnica Majda Seme, racionalizator Avgust Stussek, Rudolf Savberger, Jože Matek, Mirko Stromažer, Jože Deželak in Franc Zupanc.

bo ob tej priložnosti pozdravila tudi najboljša rudarska brigada z obljubo, da bo širila brigadni sistem dela, dvigala storilnost ter iskala in uvajala najboljše načine dela v rudniku. Rudarski učenci-odličnjaki bodo izročili novemu upravnemu odboru album s slikami rudnika.

Popoldne po prevzemni slavnosti bodo razglasili na posameznih obratih udarnike.

Trboveljski rudarji se z vso jamske-mu delavcu lastno resnobo pripravljajo na 3. sept. 1950. zgodovinski dan svojega rudnika, ko se bodo izpolnile njihove stoletne sanje, uresničene velikega socialističnega gesla: da sodi tovarna in rudnik v roke tistega, ki dela! Trboveljski rudarji bodo pokazali, da znajo s svojimi žuljavimi rokami ne samo premagovati kopati, marveč tudi svoj rudnik voditi. Prepričani smo lahko, da ga bodo vodili vestno in pošteno. Več pa nam ni treba terjati.

OBJAVA

Upraviteljstvo I. in II. osnovne šole v Trbovljah sporočata vsem staršem in šolobveznim otrokom, da se prične redni šolski pouk v sredo dne 6. septembra ob 8. uri.

Naknadno vpisovanje v prvi razred bo 1. septembra 1950 od 10.—12. ure. Upraviteljstvo I. in II. osnovne šole v Trbovljah

Drugo ljudsko posojilo, prispevek za nadaljnjo izgradnjo naše države

Do 28. avgusta je bilo zbranih obvez v trboveljskem okraju za 12,429.000 din

Obveze za vpis drugega ljudskega posojila se v trboveljskem okraju stalno večajo ter so do 28. avgusta narasle na 12,429.000 din. Med širimi vpisnimi sektorji vodijo še vedno Trbovlje, kjer so vpisali 5,360.000 din; od tega Trbovlje 5,260.000 din, Dobovec 63.000 din in Gabersko 37.000 din. V Trbovljah so vpisali rudarji 2,560.000 dinarjev ali 60% vseh uslužbenih; porast v zadnjem tednu je zelo majhen in to zaradi nedelavnosti rudniške politične komisije za vpis posojila. — V Zagorju je na celotnem sektorju zbranih obvez 3,132.000 din, od tega Zagorje samo 2,426.000 dinarjev, Trojane 85 tisoč din. Kotredž je na tem sektorju najslabši; ima vpisanih šele 30.000 din, Minše 124.000 din, Senožeti 66.000 din, Loke—Kisovec 125.000 din, Čemšenik 32.000 din, Izlake pa 70.000 dinarjev. — Na hrastniškem sektorju so zbrali že za 2,271.000 dinarjev obvez, od tega v Hrastniku 1,979.000 dinarjev, na Dolu pri Hrastniku 73.000 dinarjev, Mar-no 37.000 dinarjev. Prav dobro so se

odrezali v Turju, kjer imajo vpisanih že 96.000 dinarjev.

S pravilnim delom se je situacija na sektorju Radeče zelo izboljšala; v Radečah je na celotnem sektorju vpisanih 1,646.000 dinarjev. Same Radeče so vpisale 505.000 dinarjev, najboljši pa je Zidan most s 529.000 din in je bolj, šir kot Radeče. V Loki pri Zidanem mostu imajo že 225.000 dinarjev; tamkajšnji župnik Lanšek je vpisal 28.000 dinarjev. Na Bregu je šla akcija zelo slabo, sedaj pa imajo vpisov že za 58 tisoč dinarjev; od teh je vpisal predsednik KLO 15.000 din, odbornik Kovac Pavel pa 20.000 dinarjev. Na Razborju so vpisali 54.000 din, v Vrbovem pa 58.000 dinarjev. — Za zgled dolinski predelom pa so lahko Dole pri Litiji, kjer so vpisali že 120.000 din in v Podkumu 166.000 dinarjev.

Vpisne komisije so že povsod formirane. Vpis se začne na vseh vpisnih mestih danes, 1. septembra. — Vpisniki, tekmuje med seboj, kdo bo pri vpisu med prvimi!

Na konferenci Aerokluba Zagorje so vpisali člani 17.000 din obvez za ljudsko posojilo

Konferenca aerokluba Zagorje dne 18. avgusta t. l. je bila zelo živahna. Na njej so temeljito pregledali dosedanje delo, ugotovili uspehe ter grajali napake in malomarnost nekaterih članov in referentov. Referent za padalstvo je poročal, da so v Celju skakali 4 člani, od katerih se je 1 kvalificiral za športnega padalca (tov. Kolenc Ivan, tajnik društva). Septembra bodo skakali še ostali padalci (7 po številu). Konferenca je ostro kritizirala referenta za modelarstvo tov. Korena, ker ni organiziral tečajev in je sploh zanemaril ta odsek. Še slabši pe pionirski referent tov. Roglič Alojz, ki sploh ni delal. Hvalevredna je pa poštvalnost tov. Plahutnika Leopolda, ki je opravljal delo za oba referenta.

Na konferenci so sklenili, da se bodo dobro pripravili na republiško

tekmovalje, ki bo 1. septembra t. l. v Ljubljani. Obvezali so se, da bodo napravili 400 prostovoljnih ur na štadionu SSD Proletarec. Sklenili so nadalje, da bo vsak član vpisal primeren znesek za ljudsko posojilo. Na konferenci se je temu sklepu odzvalo večje število tovrstev, ki doslej še niso vpisali posojila. Obvezali so se skupno za 17.000 din. Ostali, ki niso prišli na konferenco in še niso vpisali posojila, bodo storili to v najkrajšem času.

Osrednji problem društva so društveni prostori. Barako, v kateri so bili doslej ti prostori, bodo v najkrajšem času odstranili, ker se bo na tem prostoru gradila stanovanjska hiša. Razumljivo je, da se bodo krajevna oblast in množične organizacije po brigade, da dobi to koristno društvo potrebne prostore.

Mladinska proizvodna brigada Franceta Drnovška v rudniku Zagorje napoveduje vsem mladinskim proizvodnim brigadam v Sloveniji tekmovalje za čim večji vpis ljudskega posojila — Dosedanje obveze 2000 din na člana brigade.

Dne 20. avgusta t. l. je mladinska proizvodna brigada Franceta Drnovška praznovala tretje obletnico ustanovitve. Proslavo je začel član brigade tov. Dobčnik Alojz, ki je podal kratko delovno poročilo. Politični referat je imel organizacijski sekretar rudniškega komiteja LMS tov. Završnik. Iz referatov in diskusije posnemamo sledeče:

Brigada je bila ustanovljena dne 18. avgusta 1947 kot prva mladinska proizvodna brigada v Sloveniji. V začetku se je borila z organizacijskimi in drugimi težkočami, toda premagala je vse ovire ter uspešno tekmovala z drugimi brigadami. Sodelovala je v osmih večjih tekmovaljih, v katerih je bila štirikrat proglašena za udarno brigado, bila trikrat pohvaljena, dvakrat si je pa priborila prehodno zastavico. V zveznem tekmovalju leta 1948. ko so se kosale mladinske proizvodne brigade iz cele države v rudniku Trbovlje, si je osvojila drugo mesto. Pozneje se je dokazalo, da bi morala zasedati prvo mesto. V tem častnem tekmovalju so se posebno odlikovali tovariši Drnovšek Franc, Grabnar Ivan, Hudomal Dani, Dobčnik Alojz in Brzin Ivan. Ko se je formirala druga mladinska brigada v Podstrani, ji je matična brigada oddala nekaj svojih članov. V zadnjem času

so se najbolj trudili za napredek brigade tovariši Drnovšek Franc, Zupane Stanko, Zupančič Avgust, Pikiš Ivan, Dolinšek Ivan, Dolinšek Jože, Smrkulj Ferdo, Grošelj Anton, Dobčnik Alojz, Spolenak Slavko in Klemenčič Jože. Brigada šteje 15 članov, ki so vsi večkratni udarniki. Med njimi sta dva odlikovanca.

V imenu sindikalne organizacije je brigadi čestital predsednik tov. Guzej Edi, ki je v svojem govoru poudaril vlogo delavskih svetov. Rudniški komitej KPS je zastopal sekretar komiteja tov. Podjed Jože, ki se je zahvalil brigadi za njeno poštvalno delo ter ji želel tudi v prihodnje mnogo uspešnega in plodonosnega dela. Brigado so pozdravili tudi odposlanci pionirske organizacije in mladinci obrata Apnenic. Izročili so članom brigade cvetje, najboljši so pa dobili 4 krasne šopke. Rudniški komitej LMS je najboljšim članom brigade izročil pohvalna pisma in nagrade.

Med najvažnejšimi sklepi konference mladinske brigade je sklep, da napove tekmovalje vsem mladinskim proizvodnim brigadam v Sloveniji in vsem ostalim proizvodnim brigadam v rudniku Zagorje. Tekmovalje se prične 1. septembra in traja do konca leta ter obsega tele točke: 1. katera brigada

bo povprečno največ presegla planirani delovni učinek, 2. katera brigada bo najprej dosegla letni plan, 3. katera brigada bo imela najmanjši odstotek neopravičeno izostalih in 4. katera brigada bo sorazmerno številu članov vpisala največji znesek za ljudsko posojilo.

Največjo vsoto — 40.000 dinarjev je do sedaj vpisal industrijski poslovodja Bregar Florijan

Med posamezniki vodi pri vpisu ljudskega posojila v trboveljskem okraju poslovodja separacije rudnika Trbovlje, tovariš Bregar Florijan, ki je vpisal vsoto 40.000 dinarjev. Tovariš Florijan Bregar dela pri rudniku že 42 let in je star 58 let. V mladosti se je moral boriti za kruh; ko je izbruhnila vojna, zaradi starosti ni šel v partizane, vendar je pomagal OF, sedaj pa vestno vrši svojo službo kot poslovodja separacije rudnika Trbovlje.

Ko je bral v časopisju, da so nekateri vpisali večje vsote, je dejal, da ne bo med zadnjimi. — Tovariš Bregar je lahko zgled vsem ostalim v okraju Trbovlje.

Na osnovi napovedanega tekmovalja so člani brigade sprejeli sklep, da se do nadaljnjega obvežejo, da bodo vpisali vsak po 2000 din za ljudsko posojilo. Ta zgled velike državljanske zavesti naj bi bil v vzpodbudo ostalim brigadam in nekaterim udarnikom in petletkarjem, ki še niso vpisali posojila, ali pa dali v primeri s prejemi, ki jih dobivajo bodisi v denarju, bodisi v kateri koli drugi obliki, doslej neznatne zneske.

Večje vsote so še vpisali v okraju Trbovlje: župnik Smon iz Zidanega mosta, ki je vpisal skupno s svojimi stanovci 35.000 dinarjev. Na Bregu je šla akcija za vpis posojila kaj slabo; predsednik KLO Brega, ki je prvotno dal vpisati samo 2000 dinarjev, je sedaj vpisal 15.000 dinarjev. V Zagorju je vpisal največjo vsoto kmet Mihelčič Riko in sicer 20.000 dinarjev, med obrtniki pa kovač Turk Jože 12.000 dinarjev. — V Hrastniku je udarnik Jakelj vpisal 10.000 dinarjev, med nameščenci na OLO Trbovlje pa uslužbenec tovariš Flisek Vili 9000 dinarjev. Vpis posojila še ni končan in bodo navedenim sledili še drugi vpisniki trboveljskega okraja.

Med trboveljskimi rudarji vodi tovariš Petan Franc

Med delavci rudnika Trbovlje je do sedaj vpisal za drugo ljudsko posojilo največjo vsoto 10.000 din tov. Petan Franc, zaposlen na dnevnem kopu Dobrna—Nez. Tovariš Petan Franc dela že 41 let, pri našem rudniku je zaposlen 31 let, star je pa 59 let. Udeležil se je prve svetovne vojne, nato pa je kot delavec pri rudniku Trbovlje preživel vso borbo in izkoriščanje bivše kapitalistične družbe.

Prišel je sam na rudniško upravo, da vpiše 10.000 din ljudskega posojila, in dejal:

»Leta 1941 so me okupacijske oblasti pregnale iz Trbovelj, ukradle premoženje v znesku 120.000 din ter hranilo knjižico. Vendar nisem obupal nad usodo in vseeno prišel nazaj v Trboveljsko dolino.

Vpišem ljudsko posojilo, ker vem, da naša oblast potrebuje danes za izgradnjo novih tovarn in drugih objektov, kar nam je porok za boljši jutrišnji dan.

Tov. Petan Franc naj bo zgled vsem delavcem trboveljskega rudnika.

Zidani most je že presegel svojo obvezo

Tekmovalje za vpis ljudskega posojila postaja v trboveljskem okraju vedno bolj živahno. Med posamezniki kraji je najboljši Zidani most, ki je dosegel že znesek 489.000.— din in plan prekoračil za 1%. V Trbovljah so vpisali že dosegli 5.076.800.— dinarjev. Kolektiv trboveljske cementarne je svoj plan že prekoračil; obvezal se je

za 1/3 milijona dinarjev, vpisal je pa že 520.000.— din posojila.

Zagorje vodi pred Hrastnikom z zneskom 2.229.000.— din. Vzlic temu pa Hrastnik ni med najslabšimi, saj je dosegel že 2.057.000.— din; rudarji so vpisali 989.000.— din, hočejo pa obvezo 1 milijona preseči. Pravijo, da bodo dosegli 1.200.000.— dinarjev. V steklarni jim ne manjka dosti do obveze, ker so vpisali že 700.000.— din. Med najboljšimi pa niso Radeče s 487.000.— din; delavci so obvezo že dosegli, niso je pa kmetje.

V trboveljskem okraju je bilo do 25. avgusta vpisanih 11.195.000.— dinarjev drugega ljudskega posojila.

KINEMATOGRAFI

Kino »Triglava« Zagorje predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek 4. IX. ob 6. in 8. uri zvečer ameriški film »Vojna divjih mačk«; v sredo in četrtek 7. IX. ob 6. in 8. uri zvečer pa Kino »Trbovlje« predvaja nemški film »Ni prostora za ljubezen« predstave od sobote do ponedeljka. Naslednji teden predvaja angleški film »Sedma tanci«; predstave v sredo in četrtek.

OBVESTILO

Obveščamo vse mladince, ki so obvezniki predvojaške vzgoje, da se zberejo v nedeljo 3. septembra 1950 ob 8. uri na zahodnem obratu. — Sklicuje komandir centra za rudnik Trbovlje:

Gornik, Gusti s. r.

PREKLIC

Obžalujem žalitve, ki sem jih izrekel o Hresel Pepci, ter jih proglašam za neresnične.

SEVER MAKŠ

Trbovlje — Retje 121.